

1865-06-09

AFSENDER

J. C. Jacobsen

MODTAGER

'Hjemmet'

FAKTA

Type:
Brev

Sprog:
Dansk

Afsendersted:
Avranches

Arkivplacering:
Carlsberg arkiv. FA 2-021-000-51;
kasse F7

Emneord:
Bayeux-tapetet, Rejsebrev,
rejsebrev

DOKUMENTINDHOLD

Det længste af alle J. C. Jacobsens rejsebrev med lange detaljerede beskrivelser af indtrykkene fra Normandiet og Bretagne.

TRANSSKRIFTION

Avranches d 9 Juni 1865

Jeg havde egentlig foresat mig, at jeg vilde anvende denne Aftens sidste Timer til at studere Fransk, men saameget som dette ligger mig paa Hjerte, føler jeg mig dog mere oplagt til at skrive dansk til hjemmet om det, som jeg i de sidste 4-5 Dage har seet, hvilket forekommer mig at være saameget, at jeg næppe kan forstaa, at det ikke er længere siden jeg tog fra Paris.- Jeg staar nu lige ved den vestlige Grændse af Normandiet og har paa lidt nær seet hvad jeg faaer at see af denne Provinds. Der er derfor en Opfordring til at kaste et Blik tilbage paa denne "skjønne" Deel af Frankrig.- At give en Beskrivelse deraf (efter 4 Dages Reise!) kan ikke falde mig ind, og selv det, jeg kunde beskrive vil ikke i sin Detail kunne interessere Andre. Men det almindelige Indtryk? Ja, det svarer ganske vist til det Navn Normandiet bærer:"det skjønne".- Den Deel, jeg først saa deraf, var jo Rouen og dens Omgivelser. Der var det især de herlige gothiske Kirker og andre Bygninger, der fængslede mig. Iøvrigt har denne By næsten ganske tabt sit historiske Præg med dens Forskjønnelse med lange brede Gader og nye smukke Huse efter parisisk Mønster. Det var kun saare lidt hvad der var at se af gamle Bygninger med Bindingsværks Facader og Gavle, der indeholdt noget interessant. Landskabet lignede i høi Grad et veldyrket dansk Landskab der er lidt bakket. Kun Seinedalen udmærker sig ved megen Skjønhed paa hele Veien fra Paris. Det samme gjælder om Landskabet fra Paris til Caen, kun at der af og til findes flere Træer plantede ved Markhegnene, skjøndt der ogsaa passeredes store Strækninger, der vare ligesaa flade og blottede for Træer, som Strækningen fra Kbhvn til Roskilde.- Caen ligger ret smukt i en bred Dal, tildeels paa Skraaningen af Bakkerne paa den ene Side, der udenfor Byen hæve sig til en større Høide, hvorfra der er smuk Udsigt over den udstrakte Dal og over Byen med dens skjønne Kirketaarne med de nydelige, høie 8 kantede Spiir, som er eiendommelige for alle Normandiets større (og tildeels de mindre Kirker) NB nord for Seinen

[på langs] NB Man ser dog ogsaa Kirker i Landsbyerne der have samme Taarnform som vore, d.v.s med Tag, men ikke takket Gavle.

Da jeg om Eftermiddagen og den følgende Formiddag havde seet mig nogenlunde møet paa Kirkerne og Byen, kunde jeg ikke modstaae min Længsel efter Havet, der kun var lidt over 2 Miil borte, leiede derfor en Vogn og kjørte gennem smukke Kornmarker (som i Sjælland) til Luc sur mer, et lille Bade-sted, men Havet var uheldigvis bedækket med en disig Taage, og ganske stille, saa at der ikke var tale om at see noget Skjønt, men det var dog det kjære Hav!- Om Aftenen besøgte jeg endnu engang Kirkerne navnlig min Yndling: St. Etienne med William Erobrerens Gravsted for Størstedelen i Rundbuestil, hvis alvorlige mandlige Skjønhed gjorde et Indtryk, der noget lignede det jeg modtog i Ravenna.- Taarnet paa St. Pierre, gothisk, er ganske vist smukt, elegant, men Vinduesaabningerne deri ere saa høie og smalle, at det mere faaer Udseende af at Taarnet bestaar af høie isolerede Piller end af Facademure. Kirkens indre og ydre ere uensartede, temmelig outrerede i tildeels fordærvet gothisk Stil. Den 3die større Kirke er St Trinité, der ligesom St Etienne er bygget af William Conqueror (eller rettere hans Dronning) er i samme Stil men elegantere og finere, som man kan vente det af en Quindes Haand eller Aand.Veien fra Caen til Bayeux lignede endnu bestandigt et smukt, bakket og frugtbart dansk Landskab, kun med nogle flere Træer langs Hegnene og adskillige Frugttræer paa selve Markerne.- Domkirken i Bayeux tiltalte mig meget i det Indre uagtet dette er i blandet Stil; men Rundbuerne forneden i Midterskibet ere saa ziirlige og Pillerne som bære dem saa fuldendt smukke at de fuldkommen harmonerer med spidsbuerne ovenover, samt i Khoret og Sideskibene, hvilke alle ere i en meget simpel, ædel Stil. Hvorfor ikke bringe denne Sammenstilling af Rundbue og Spidsbue i System, ligesom man med stort Held har gjort med de 3 romerske Søileordner? Een "Plet" er der dog i det Indre, idet de dobbelte Søiler (een bag den anden) der ligesom i Caen, bære Khorets indre Runding, ere canelerede som joniske Søiler! dog have de gothiske Capitæler. Det ydre er forquaklet med en tilbygget Front med 5 Portaler og ligeledes tilklistrede Stræbepiller opad Taarnene.Det berømte Tapet i Bayeux, syet af W. Eroberens Dronning Mathilde, er ikke noget Kunstværk, men i flere Henseender interessant* Paa Veien fra Bayeux til St. Lo vare

saa godt som alle Marker beplantede med Frugtræer i c. 15-20 Alens Afstand og med større Træer langs Hegnene, hvormed hele Egnen fik Udseende af en umaadelig Frugthave, som man ikkun kunde oversee hvor Terrainet bølgede stærkt. Bakkerne tiltage ogsaa

[på langs]

*det bragte mig til at tænke paa - ja, det siger jeg ikke, men naar Carl seer hoslagte Photographie derefter, vil han nok kunne gjætte, hvad jeg kom til at tænke paa.)

efterhaanden og henimod St. Lo fremtraadte for første Gang synligt de kantede Klippemasser af en rød Klaksten.- St. Lo ligger meget malerisk paa en høi Bakke med en lille Flod Vire ved sine Fødder. Der er smukke Udsigter over Dalen rundt om fra flere Terrasser oppe i Byen og ligeledes en smuk Udsigt imod Byen fra den anden Side af Floden, hvor der paa Bjergskraaningen var en lille Lund af smukke Bøgetræer, over 12 Tommer tykke; de første jeg har seet paa denne Reise.- Domkirken er ret smuk, gothisk, men bygget i forskjellige Dele, som ligge skjævt for hinanden. Det ene Sideskib spalter sig i 2, som gaar i divergerende Linier ud til Siden; snurrigt.- Fra St. Lo kjørte jeg til Coutances med Diligence, hvor jeg havde en ypperlig Plads ovenpaa Vognen og behageligt Selskab af en catholsk Geistlig. Skade at det varede saa kort. Veien har mange lange og temmelig høie Bakker, hvorfra man prægtigt overseer den uendelige Frugthave, med yppigt Korn, især Hvede, imellem Træerneog større Træer som Indfatning. Byen Coutances med den smukke Cathedral ligger høit og tager sig fortræffeligt ud. Fra Byen, især fra Jardin Public, er der ogsaa smukke Udsigter, men Perlen er dog Domkirken. Dr er i tidlig gothisk Stil, d.v.s. ikke "flamboyant", men temmelig spids. Der er næppe en "Plet" at opdage paa den, saa reen og simpel er Stilen og saa harmonisk skjøne er Formerne. Den ligner Normandiets Quinder. Midtertaarnet over Korset er 8 kantet, meget høit, ogsaa indvendigt meget lys og hvælvet med 16 Gurter. Fra Taarnets Tinde en deilig Udsigt over det smilende Landskab rundt om og over Havet i 1½ Miils Afstand.Fra Coutances kjørte jeg atter ovenpaa Diligencen, stedse i deiligt Veir, til Granville, som ligger ved Havet, under en høi Klippepynt, der er befæstet og indeslutter den gamle By med en Kirke, bygget af Granit. Fra den yderste Pynt af denne Klippe var der en deilig Udsigt: klart Solskin og blaa Luft over det herlige lyseblaa Hav, der ikke gav udsigten

fra Amalfi meget efter. Klippen hæver sig steilt op fra Havet, som var saa gjennemsigtigt at man kunde see Klippeskjærene under Vandfladen langt ud fra Landet. Paa Sydsiden af Pynten var der med mægtige Moloer dannet 2 smaae Havne; den ene for mindre Skibe, som i Ebbetiden, var tør, saa at Skibene laae halvt paa Siden i Sandet; den anden dybere, havde tilstrækkeligt Vand for Galeaser. Adskillige Fartøier krydsede udenfor eller kastede Anker for at afvente Flodtiden. Det var et prægtigt Punct.- Fra Granville kjørte jeg paa samme Maade til Avranches over et stærkt bakket Terrain, med hyppige Udsigter

til Havet og tilsidst til den høitliggende By Avranches, der ligger malerisk paa en Klippemasse, rundt omgivet af dybe Dale. Opkjørslen skeer i Zigzag.- Byen selv indeholder intet mærkeligt, men den har overordentlig skønne Udsigter til alle Sider, dels ned i Dalen og til Frugthave-Landet paa de modsatte Sider, dels imod Vest ud over Havet til Klippe-Øen og- Borgen Mont St Michel.- Udsigten hertil er bedst fra en lille Jardin des Plantes, hvor der, foruden et nyere botanisk Anlæg findes en Plantage af store Træer, Lind, Platan, Acacie, en anseelig Ceder og nogle gode Bøge.- Men hvad der fængslede mit Øie fuldt saameget som denne prægtige Udsigt var - en Flok deilige Pigebørn i alle Aldree fra 4-5 Aar til 16-17. Befolkningen i Normandiet er i det hele taget meget smuk, noget fyldigere i Ansigtsformen end Franskmændene i Almindelighed, med ædle Træk, brune Øine og sort eller castaniebruunt Haar; en udmærket Race! Som ikke giver den romerske Skjønhed noget efter og, troer jeg, er langt mere gjennemgaaende hos næsten Alle.- Intetsteds var dette dog saa paafaldende, som i Avranches. Der var af i 20 Pigebørn kun 1, som ikke var smuk og flere var complete Skjønheder med romerske Næser og hvælvede Pander, mørke Øine og Øjenbryn osv. de ældste paa 15-17 Aar spadserede ziirligt, men de yngre tumlede sig paa det bakkede Grønsvær med at lege Tagfat, osv, osv, under Tilsyn af deres Forældre og Bonner. Jeg kunde vanskeligt rive mig løs fra dette Syn og det var først en god Stund efter at Solen var gaaet glødende ned da "de gyldne Skyer, som paa Himlen svømmer, Skjødnt Solen under Horizonten staaer" ogsaa begyndte at tabe deres Guldglands, at jeg fortsatte min Vandring til andre Udsigtspuncter, for at see Dalen paa den anden Side. det klare Maanelys, som afløste Dagslyset.- Næste Morgen stod jeg op Kl 6 for i Morgenbelysning at see det vidunderlige Mont St Michel, som

J. C. JACOBSENS ARKIV
CARISBERGFONDET

jeg noget senere, Kl 10, skulde Kjøre ud til. Man kan nemlig kun komme derud i Ebbetiden om Middagen da man kører over Sandet, som om Morgenens var bedækket af Havet.- Denne Udflugt hører egentlig med til Skildringen af Normandiet, men deels er der ikke Plads dertil paa dette Ark, deels har jeg Lyst til ogsaa engang at være pikant og, ligesom Feuilletonforfatteren at afbryde ved et rigtigt spændende Punct, altsaa: det vidunderlige, phantastiske, berømte, osv. Mont St Michel kommer først i næste Nummer: Vær saa god at have Taalmodighed saalænge!
(sluttet d 12te i Morlaix) Lev vel! alle Venner!
J. C. Jacobsen.

J. C. JACOBSENS ARKIV
CARLSBERGFONDET

af Forsaender og Finindst. H. Lo forbeholdte for sigte Gang sigelig, Sætted
Elyggens af en vord. Sætted. — H. Lo ligger meget ualmindt paa en fæ
Catho med en lilla St. Vind med sin Sætted. Der er fætted bedst og
Sætted vordt med for flere Cætted og i Lige og Lige og en fætted bedst
indt Lige for den anden Side af Sætted, for den nye Lige og Sætted
lilla Lige af fætted Cætted, med 16 Cætted fætted; de fætted sig for fætted
denne Sætted. — Sætted er vordt fætted, gætted, med Lige; fætted alle
de, som ligger sigte for fætted. Det er vordt fætted sig: 2, som er
i Sætted Lige med det Sætted, fætted. — En H. Lo fætted sig det
Cætted med Sætted, for sigte en gætted fætted Sætted
og fætted bedst af en Lige, fætted Sætted. Had at det vordt for fætted.
Men for Sætted Lige og fætted fætted, fætted man gætted
Sætted den vordt Lige og fætted, fætted fætted, med alle
Cætted og fætted Sætted fætted. Cætted den fætted Catho
ligger fætted og fætted sig fætted fætted. En Lige, for fætted public,
de der er fætted fætted, med fætted er sig — Sætted. Den er i
bedst gætted Sætted, i. n. f. H. fætted, med sig fætted fætted.
Det er vordt en "fætted" at sigte paa den, for vordt og fætted af Sætted
og for fætted Sætted er Sætted. Men ligger Sætted fætted
fætted fætted med Sætted af Sætted, med fætted, og for ind fætted, med
Lige og fætted med 16 Sætted. En Cætted Cætted en bedst bedst
med det fætted fætted vordt med og med fætted i 16 Sætted fætted.
En Cætted fætted sig alle Sætted Sætted, fætted i bedst Sætted, det
Grætted, som ligger paa fætted og fætted, med fætted Sætted, der er
fætted og ind fætted den gætted sig med en Side, fætted af Grætted. En den
fætted fætted af den Sætted med den en bedst bedst; med Sætted og fætted
Lige med det fætted, fætted fætted, der er H. gan fætted fætted fætted
af fætted. Sætted fætted sig fætted og fætted, som med fætted fætted at med
fætted for Sætted fætted med fætted fætted fætted. En fætted
af fætted med den med fætted fætted fætted fætted fætted, den med
for fætted fætted, som i fætted, med fætted, for at fætted fætted fætted
fætted: fætted; den anden, fætted, fætted fætted fætted fætted fætted.
Af fætted fætted fætted fætted fætted fætted fætted fætted fætted fætted
fætted. Det med et gætted fætted. — En Grætted fætted sig for
fætted fætted det fætted med et fætted fætted fætted, med fætted fætted

